

מדת בדת

לרפואת יהודה בן שפרה גיטל
בתוך שאר חולי ישראל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 173 פרשת תולדות תשע"ו

סוטה יח-כד

לגרשה ולהחזירה, ולכאורה יש להוכיח מהמשנה שלא מתנה עמה על קודם אירוסין ואחר גירושין ואם נסתרה אח"כ ונטמאה והחזירה אינו מתנה, משמע שהוא כן מתנה אם נטמאה אחר שהחזירה.

לת"ק לומדים מזאת תורת הקנאות שאשה שותה פעמיים, ור' יהודה לומד מזאת שאינה שותה פעמיים, ואמר ר' יהודה שהעיד לפנייהם נחוניא חופר שיחין שאשה שותה פעמיים וקיבלו עדותו בב' אנשים ולא באיש אחד ולחכמים אשה לא שותה פעמיים גם לא בב' אנשים, ויש להקשות לת"ק שכתוב זאת, וכן קשה לחכמים שכתוב תורת, מתרץ רבא שבבעל אחד ובוועל אחד לכו"ע אינה שותה פעמיים, דף יט שכתוב זאת, ובב' אנשים וב' בוועלים לכו"ע שותה פעמיים שכתוב תורת, ונחלקו באיש אחד וב' בוועלים וב' אנשים ובוועל אחד, שלת"ק תורת מרבה הכל וזאת ממעט באיש אחד ובוועל אחד, וחכמים סוברים שזאת ממעט הכל ותורת מרבה ב' אנשים וב' בוועלים, ולר' יהודה זאת ממעט איש אחד ובוועל אחד, וכן איש אחד וב' בוועלים, ותורת מרבה ב' אנשים ובוועל אחד וב' אנשים וב' בוועלים.

פרק היה נוטל

משנה הבעל נטל את מנחתה מהכפיפה מצרית ונתנה לכלי שרת ונותן אותה על ידה והכהן מניח ידו תחתיה ומניפה, ואח"כ הוא מגיש וקומץ ומקטיר והשאר נאכל לכהנים ומשקה קודם הקרבת המנחה ולר"ש מקריב קודם שמשקה שכתוב ואחר ישקה את האשה את המים, ואם השקה ואח"כ הקריב את מנחתה היא כשרה. גמרא ר"א אמר לר' יאשיה שבדורו שלא תשב על רגליך קודם שתפרש לי מנין שיש תנופה במנחת סוטה, ואמנם כתוב והניף, אלא השאלה היא מנין שמניף עם הבעלים, אמר לו שלומדים יד יד משלמים, שכתוב כאן מיד האשה וכתוב בשלמים ידיו תביאנה וכמו ששם מדובר בבעלים כך כאן תנופה בבעלים שהכהן מניח ידו תחת ידה ומניף.

המשנה המשיכה שהניף וקמץ והקטיר ואח"כ כתוב שמקריב, ולכאורה הוא כבר הקריב, ויש לפרש שבתחילה המשנה מפרטת את סדר ההקרבה, ובהקרבה עצמה נחלקו, שלחכמים היא אחר השקאה ולר"ש היא קודם השקאה שכתוב ואחר ישקה.

עמוד ב לר"ע מה שכתוב שוב והשקה שאם נמחה המגילה והיא אמרה שאינה שותה משקים אותה בעל כרחה, ור"ש לומד שכתוב ואחר ישקה וכתוב קודם והשקה ללמד שמשקה אחר כל המעשים, וג' דברים מעכבים בה, הקרבת הקומץ, מחיקת המגילה, וקבלת שבועה, שר"ש אמר שמשקה אחר הקרבת המנחה, ומה שכתוב שתמחה המגילה לכאורה פשוט שאם לא כן מה משקה אותה, אמר רב אשי שצריך שיהיה רישומו ניכר, ולכאורה מה שאמר ר"ש שצריך קבלת שבועה משמע שהמגילה כבר כתובה והרי רבא אמר שאם כתב את המגילה קודם קבלת שבועה לא עשה כלום, יש לומר שקבלת שבועה כתבו לחנם, ומחלוקת התנאים היא שכתוב ג' פסוקים על ההשקאה והשקה ואחר ישקה והשקה, לרבנן לומדים מוהשקה הראשון שקודם משקה ואח"כ מקריב, ומואחר ישקה לומדים שיהיה רישומו ניכר,

דף יח אם כתב את מגילת הסוטה על ב' דפים פסולה, שכתוב ספר והיינו אחד ולא ב' וג', אם כתב בה אות אחת ומחק אחת וכתב אחת ומחק אחת פסולה שכתוב ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת,

רבא מסתפק במקרה שכתב ב' מגילות לב' סוטות ומחק אותן בכוס אחת, האם צריך כתיבה לשם כל אחת וא"כ זה כשר, או שצריך גם מחיקה לשמה וא"כ זה פסול, ואם נכריע שאכן צריך מחיקה לשמה יש להסתפק כשמחק בב' כוסות ועירב אותן אח"כ האם זה כשר שהרי היה מחיקה לשמה, או שנחשוש שכל אחת שותה את מה שאינו שלה, ואם נכריע שפסול יש להסתפק כשחילק אח"כ שוב את הכוסות, אם יש ברירה או שאין ברירה ונשאר ספק.

רבא מסתפק במקרה שהשקה אותה בסיב או שפופרת חלולים אם זה נקרא דרך שתיה או לא, ונשאר בספק.

רב אשי מסתפק אם כשר כשנשפך ממי סוטה או שנשאר מהם, ונשאר בספק.

ר' זירא אומר בשם רב שנאמר בסוטה ב' שבועות אחת קודם שנמחה המגילה ואחת אחרי שנמחה, ורבא מקשה ששתי השבועות כתובות קודם מחיקת המגילה, אלא אומר רבא ששבועה אחת עם אלה ושבועה אחת בלי אלה, ושבועה עם אלה מבאר רב עמרם בשם רב שמשביע אותה שלא נטמאה שאם נטמאה יבואו בה, ורבא דוחה שבמקרה כזה השבועה היא נפרדת מהאלה, ורבא מבאר שהוא משביעה שאם נטמאה יבואו בה, ורב אשי דוחה שבמקרה כזה יש אלה אך אין שבועה והרי כתוב והשביע את האשה, ורב אשי מבאר שמשביעה שלא נטמאת ואם נטמאת יבואו בך.

משנה האשה אמרה אמן אמן אחד על האלה ואחד על השבועה אמן אם מאיש זה אמן אם מאיש אחר אמן שלא שטיתי ארוסה או נשואה עמוד ב ושומרת יבם וכנוסה, אמן שלא נטמאת ואם נטמאתי יבואו בי, ולר"מ אמן שלא נטמאתי אמן שלא אטמא, ולכו"ע אינו משביעה על קודם הארוסין או על אחר גירושין, ואם נסתרה ונטמאה אחר גירושין והחזירה אינו מתנה עמה והכלל הוא שאם לא נאסרת עליו בבעילה אינו מתנה עמה על כך. גמרא רב המנונא אומר ששומרת יבם שזינתה אסורה ליבם, ומוכח כן מהמשנה שהיא אומרת אמן אם נטמאתי שומרת יבם וכנוסה וזה מוכן רק אם נאסרת בכך שאם אינה נאסרת לא מתנה עמה על כך שהרי כתוב בסיפא שאינו מתנה על בעילה שלא אוסרתה, ובא"י אמרו שאין הלכה כרב המנונא ומה שכתוב במשנה שומרת יבם וכנוסה זה כר"ע שקידושין לא תופסים בחייבי לאוין ושומרת יבם היא כערוה.

ר' ירמיה מסתפק אם יכול להתנות עמה על נשואין הראשונים או על נישואי אחיו, ויש להוכיח כן מהמשנה שלא מתנה עמה על ביאה שלא אוסרתה משמע שעל ביאה שאוסרתה הוא כן מתנה עמה.

שנינו שגם לר"מ שמתנה על העתיד המים לא בודקים אותה על העתיד אלא כשהיא נטמאת המים חוזרים לגרונה ובודקים אותה,

רב אשי מסתפק אם אדם יכול להתנות על נישואין שיהיו, האם נאמר שעכשיו אינה אסורה לו או שנאמר שיכול

ומוהשקה השני לומדים שאם נמחקה המגילה והיא לא רוצה לשתות שמכריחים אותה לשתות, ור"ש לומד מואחר ישקה שזה לאחר הקרבה, ומוהשקה הראשון לומדים שאם השקה קודם הקרבה כשר, ומוהשקה השני לומדים שאם נמחקה המגילה והיא לא רוצה לשתות שמשקים בעל כרחיה, ורבנן סוברים שהתורה לא פותחת על בדיעבד שכשר אם השקה קודם מנחה,

משמע שלר"ע משקים בעל כרחיה, ולכאורה ישנה ברייתא שר' יהודה אמר שהטילו כלבוס של ברזל לפיה שאם נמחקה מגילה והיא אומרת איני שותה שמשקים אותה על כרחיה ור"ע סובר שהעיקר היא לבדקה והיא בדוקה כיון שהיא אמרה שהיא טמאה, ויש לבאר שהיא יכולה לחזור בה רק עד שקרב הקומץ ואחר הקרבתו אינה יכולה לחזור בה, אך קשה בדברי ר"ע שאינה יכולה לחזור בה והרי היא בדוקה כבר, אלא יש לחלק שאם היא חוזרת בה בפחד ורתיתה משקים אותה, אך אם היא אומרת בבטחון שהיא טמאה לא משקים אותה, ומחמת רתיתה, אם נמחקה המגילה שלא כדין שעדיין לא הקריבו את הקומץ יכולה לחזור בה, אך אם קרב הקומץ שמחקו את המגילה כדין לא יכולה לחזור בה,

דף כ קשה מר"ע שאמר מחיקה מעכבת, ובברייתא השניה הוא אמר שהקומץ מעכב, ויש לומר שזה ב' תנאים בדעת ר"ע.

הסתפקו אם אמרה איני שותה בלי פחד, ואח"כ אמרה שותה אני, האם כשאמרה איני שותה כוונתה שהיא טמאה וא"כ לא יכולה לחזור בה, או שכשהיא אומרת שתשתה היא מגלה דעתה שמה שאמרה קודם איני שותה זה מחמת פחד, ונשאר בספק,

אביו של שמואל אומר שצריך לתת דבר מר למים שכתוב בפסוק ונתן אל מי המרים שכבר היו מרים.

משנה אם אמרה לפני שנמחקה המגילה איני שותה גונזים את המגילה ומפזרים את המנחה על הדשן ואין להשתמש במגילה לצורך סוטה אחרת, ואם אמרה אחרי מחיקת המגילה טמאה אני שופכים את המים והמנחה מתפזרת על בית הדשן, ואם אחר מחיקת המגילה אמרה איני שותה מכריחים אותה לשתות, וכששותה, כשעדיין לא גמרה לשתות פניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידים ואומרים הוציאוה שלא תטמא את העזרה, אם יש לה זכות היא תולה לה ויש זכות שתולה שנה ויש שתולה שנתיים ויש שתולה ג' שנים, למד מכך בן עזאי שאדם חייב ללמד את בתו תורה שאם תשתה ולא יקרה לה כלום היא תדע שתלתה לה הזכות, ור"א אומר שהמלמד את בתו תורה מלמדה תפלות, ור' יהושע אומר שאשה מעדיפה קב תפלות מט' קבין ופרישות, ועוד אמר ר' יהושע שחסיד שוטה ורשע ערום ואשה פרושה ומכות פרושים הם מבלי עולם. **גמרא** רב יהודה אמר בשם שמואל בשם ר"מ שכשלמד אצל ר"ע הוא הטיל קנקנתום בדיו ור"ע לא אמר לו כלום, וכשבא לפני ר' ישמעאל הוא אמר לי מה מלאכתך אמרתי לו שאני לבלר אמר לי הזהר במלאכתך שהיא מלאכת שמים שאם תחסיר או תיתר אות אחת אתה מחריב את כל העולם, אמרתי לו שאני מטיל קנקנתום בדיו, אמר לי וכי מטילים קנקנתום בדיו הרי התורה אמרה וכתב ומחה שצריך כתב שיכול להמחות, והכוונה בדברי ר"מ שלא רק שהוא מכיר בחסירות ויתרות אלא אינו חושש אפילו לזבוב שישב על תגו של הד' ויעשה ר' כי הקנקנתום שומר על הדיו, אך ישנה ברייתא שר"מ אמר שכשלמד לפני ר' ישמעאל הוא הטיל קנקנתום בדיו והוא לא אמר לו כלום וכשבא לפני ר"ע הוא אסר לו,

וקשה שבברייתא הראשונה הוא למד קודם אצל ר"ע ובשניה הוא למד קודם אצל ר' ישמעאל, וכן קשה שדעתם הפוכה, אך לא קשה משימוש על שימוש שבתחילה הוא למד לפני ר"ע ולא הצליח בלימודו והלך לר' ישמעאל ולמד, ואח"כ חזר לר"ע שהוא בעל סברא.

שנו בברייתא שר' יהודה אמר בשם ר"מ שמותר להטיל קנקנתום לכל דיו **עמוד ב** חוץ מפרשת סוטה, ור' יעקב אומר חוץ מפרשת סוטה של מקדש, ואמר ר' ירמיה שהם נחלקו אם ניתן למחוק לה מהתורה אם צריך כתיבה לשמה, ועוד תנאים נחלקו בברייתא שלת"ק אין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת, ור' אחי בר ר' יאשיה אומר שהיא כשרה לסוטה אחרת, אך יש לדחות שהם חולקים רק במה שנכתב עבור סוטה מסוימת אך תורה שנכתבה סתם היא כשרה לכולם, ור"נ בר יצחק דחה לצד השני שר' אחי הכשיר כשזה נכתב עבור קללת סוטה, אך תורה שנכתבה עבור לימודה אין מוחקים ממנה, ויש להקשות לר' אחי שהוא חולק על מה שנאמר לגבי גט שאם כתב לגרש את אשתו ומצאו בן עירו ששמו כשמו וכן שם אשתו כשם אשתו פסול לגרש בו, ויש לחלק ששם יש ריבוי וכתב לה שצריך כתיבה לשמה, ואף שכאן כתוב ועשה לה יש לומר שהכוונה למחיקה.

המשנה אומרת שהיא לא מספיקה לשתות ומיד פניה מוריקות וזה כר"ש ששותה אחר הקרבת מנחתה וקודם לכן המים לא בודקים אותה, שכתוב מנחת זכרון מזכרת עוון, אך בהמשך המשנה כתוב שזכות תולה לה וזה כרבנן שלר"ש הזכות לא תולה במים המרים, ורב חסדא אומר שזה כר"ע שהקרבת המנחה היא קודם השקאה והוא סובר כרבנן שזכות תולה לה.

המשנה אומרת שאומרים הוציאוה שלא תטמא העזרה משמע שמת אסור במחנה לוייה, אך ישנה ברייתא שטמא מת ואפילו מת עצמו מותר להכניס למחנה לוייה, שכתוב ויקח משה את עצמות יוסף עמו, והיינו במחיצתו, אביי מבאר שחששו שהיא תהיה נדה שפחד פתאומי מרפה אותה, וכן שנינו בפסוק ותתחלחל המלכה מאד ופירש רב שפירסה נדה, ואף ששנינו שחרדה מסלקת את הדמים שהפחד מצמית אך פחד פתאומי מרפה אותה.

המשנה אומרת שזכות תולה עד ג' שנים וזה לא כתנאים בברייתא שאבא יוסי בן חנן אומר שתולה לה ג' חדשים כדי הכרת עובר, ור"א בן יצחק איש כפר דרום סובר ט' חדשים שכתוב ונקתה ונזרעה זרע ויש פסוק זרע יעבדנו יסופר והיינו זרע הראוי לחיות ולספר, ור' ישמעאל סובר י"ב חדש, ואף שאין לזה ראייה אך זכר לדבר שכתוב להן מלכא מלכי ישפר עליך וחטיך בצדקה פרוק ועויתך במחון ענין,

דף כא הן תהוי ארכא לשלותך וכתוב כולא מטא על נבוכדנצר מלכא וכתוב לקצת ירחין תרי עשר, ויש לומר שמשנתנו כר' ישמעאל ויש פסוק על שלשה פשעי אדום והיינו ג' פעמים מהגויים, והוא אמר שזה רק זכר כי יתכן שאין ללמוד מעכו"ם שלא ממהרים לפקוד עוונם.

אין לומר שזכות תורה מגינה עליה כי הרי אינה מצווה בה, ואם מדובר בזכות מצוה הרי אינה מגינה כל כך, שר' מנחם בר' יוסי דרש בפסוק כי נר מצוה ותורה אור שמצוה היא כנר שמגיין רק לפי שעה, ואילו התורה היא כאור שכמו שאור מגיין לעולם כך התורה מגינה לעולם, ועוד שכתוב בהתהלךך תנחה אותם בעוה"ז והקיצות היא תשיחך לעוה"ב, וזה משל להולך באישון לילה ואפילה שהוא מתירא מקוצים ופחתים וברקנים ומחיה רעה ולסטים ואינו יודע איך ללכת בדרך, ואם מזדמן לו אבוקה של אור הוא ניצל מקוצים פחתים

וברקנים אף עדיין אינו ניצל מחיה רעה ולסטים ואינו מכיר את הדרך, וכשעולה השחר הוא ניצל מחיה רעה ולסטים ואינו מכיר את הדרך, וכשמגיע לפרשת דרכים הוא ניצל מהכל, ועוד שעבירה מכבה מצוה אך אינה מכבה תורה, שכתוב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ורב יוסף מתרץ שמצוה מגינה ומצילה בעת שעוסק בה, וכשאינו עוסק בה היא רק מגינה אך אינה מצילה, והתורה מצילה גם כשאינו עוסק בה, ורבה דוחה שמדוע תורתם של דואג ואחיתופל לא הגינה עליהם, אלא אומר רבא שהתורה מגינה ומצילה רק כשעוסק בה וכשאינו עוסק בה היא מגינה אך לא מצילה, ומצוה גם כשעוסק בה היא רק מגינה ולא מצילה, ורבינא אומר שבסוטה מדובר בזכות תורה ואף שאינה מצווה אך ודאי יש לה שכר שהיא טורחת על ילדיה למקרא ומשנה, וממתינה לבעלה עד שיחזור מבית המדרש.

במשל כתוב שפרשת דרכים מצילה מהכל, ורב חסדא מבאר שהכוונה בת"ח ויום המיתה, ור"נ בר יצחק אומר שמדובר בת"ח ויראת חטא, ומר זוטרא מבאר שהכוונה לת"ח שעולה לו שמועתו אליבא דהלכתא.

רב יוסף אומר שר' מנחם דרש את הפסוק הזה כתורה מסיני ואם דואג ואחיתופל היו דורשים כך לא היו רודפים את דוד שאמרו אלוקים עזבו שכתוב ולא יראה בך ערות דבר, אך הם לא ידעו שעבירה מכבה מצוה ולא תורה, ומה שכתוב בזה יבוזו לו אמר עולא שאין הכוונה כשמעון אחי עזריה או כר' יוחנן שניזון מבית הנשיא אלא כהלל שעסק בתורה מתוך עוני ואחיו שבנא עסק במסחר, ובסוף אמר לאחיו בא נחלק ויצאה בת קול ואמרה אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה.

עמוד ב ר"א אומר שהמלמד בתו תורה מלמדה תפלות ולכאורה איך התורה נקראת תפלות, אלא יש לבאר כאילו מלמדה תפלות, ור' אבהו מבאר בטעמו של ר"א שכתוב בפסוק אני חכמה שכנתי ערמה שהחכמה מכניסה ערמימות באדם, ורבנן יפרשו את הפסוק כר' יוסי בר' חנינא שדברי תורה מתקיימים במי שמעמיד עצמו כערום עליהם, ור' יוחנן אומר שהתורה מתקיימת במי ששם עצמו כמי שאינו שכתוב והחכמה מאין תמצא.

ר' יהושע אומר שאשה רוצה בקב ותפלות, וכוונתו שעדיף לאשה במעט כשהיא עם בעלה מאשר הרבה אך פרושה מבעלה.

חסיד שוטה היינו שהוא רואה אשה טובעת בנהר ואומר שאין הדרך להסתכל בה ולהצילה.

רשע ערום מבאר ר' יוחנן שהוא מטעים דבריו לדיין קודם שבא הבעל דין השני, ור' אבהו אומר שהכוונה לאדם שנותן דינר לעני להשלים לו ר' זוז, שמי שיש לו מאתים זוז אינו נוטל לקט שכחה ופאה ומעשר עני ואם חסר לו דינר אחד אפשר לתת לו אפילו אלף זוז, ור' אסי מבאר בשם ר' יוחנן שמדובר באדם שנותן עצה למכור בנכסים מועטים, שיתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים חלה המכירה, ואביי אומר שמדובר באדם שמשיא עצה למכור בנכסים כרשב"ג שלרבי אם אמר הנותן נכסי לך ואחריו לפלוני והראשון מכר יכול השני להוציא מהלקוחות, ורשב"ג סובר שאינו יכול להוציא מהלקוחות ואין לשני אלא במה ששייר ראשון, ורב יוסף בר חמא מבאר בשם רב ששת שמדובר באדם שמכריע לאחרים ללכת בדרכיו, ורב זריקא אומר בשם רב הונא שמדובר באדם שמיקל לעצמו מחמיר לאחרים, **דף כב** עולא מבאר שמדובר באדם שקרא ושנה אך לא שימש ת"ח ללמוד סברת המשנה בטעמיה.

ר"א אומר שמי שקורא ושונה ולא שימש ת"ח הוא עם הארץ, ור"ש בר נחמני אומר שהוא בור, ור' ינאי אומר שהוא ככותי, ורב אחא בר יעקב אומר שהוא אוחז את העיניים כמו מכשף, ואמר ר"נ בר יצחק שמסתבר כרב אחא כמו שאומרים האנשים שהמכשף לוחש ואינו יודע מה אומר, וכך הלומד משנה בלי גמרא.

בברייתא שנו שלר"מ עם הארץ הוא מי שלא קורא קר"ש בבוקר ובערב בברכותיה, ולחכמים מי שאינו מניח תפילין, ולבן עזאי מי שאין לו ציצית בבגדו, ולר' יונתן בר יוסף מי שיש לו בנים ואינו מגדלם לתורה, ואחרים אומרים שזה אדם שקורא ושונה אך אינו משמש ת"ח, ואם קרא ולא שנה הוא בור, ואם לא קרא ולא שנה עליו נאמר וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם זרע בהמה.

ר' יצחק דרש שהפסוק ירא את ה' בני ועם שונים אל תתערב, מדובר במי ששונים הלכות ובא להוציא שלא מדובר במי ששונים בחטא כדברי רב הונא שהעובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר.

שנו בברייתא שלומדי משנה הם מבלי עולם ולכאורה מה גרוע בהם, ובאר רבינא שהם פוסקים הלכה מתוך המשנה, וכן אמר ר' יהושע שלכאורה הם מיישבי עולם שכתוב הליכות עולם לו אלא שהם מורים הלכה מתוך המשנה.

בתולה צליינית אלמנה שובבית וקטן שלא כלו לו חדשיו הם מבלי עולם, אך לכאורה ר' יוחנן אמר שיש ללמוד יראת חטא מבתולה ששמע בתולה שנפלה על פניה ואמרה רבש"ע בראת גן עדן וגיהנם צדיקים ורשעים יה"ר מלפניך שלא יכשלו בי בני אדם, ולמדנו קיבול שכר מאלמנה שכל יום היתה מתפללת בבימ"ד של ר' יוחנן למרות שהיה בשכנותה ביכנ"ס ור' יוחנן שאל אותה מדוע היא מגיעה עד בית מדרשו אמרה לו שיש לה שכר פסיעות, ויש לומר שנאמר מבלי עולם רק על אשה כמו יוחני בת רטיבי שהיתה מכשפה שעוצרת לידות של נשים כדי לשחרר אח"כ.

בבבל פירשו קטן שלא כלו חדשיו בת"ח שמבעט ברבותיו, ור' אבא מפרש שתלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, שר' אבהו דרש בשם רב הונא בשם רב בפסוק כי רבים חללים הפילה על ת"ח שלא הגיע להוראה ומורה, ועצומים כל הרוגיה זה ת"ח שהגיע להוראה ואינו מורה, **עמוד ב** והיינו בן מ' שנה ומה שרבה הורה קודם מ' שנה כי הוא היה שוה לגדול העיר.

יש ז' מיני פרושים פרוש **שכמי** כמעשה שכם שאינו עושה לשם שמים, פרוש **נקפי** שמנקף רגליו, פרוש **קיצאי** פירש ר"נ שמקיז דם לכתלים, פרוש **מדוכיא** פירש ר"נ בר יצחק שהולך כפוף כבוכנא של מדוכה, פרוש **מה חובתי ונעשנה** שאומר מה יש לי עוד לעשות, פרוש **מאהבה**, ופרוש **מיראה**, ואביי ורבא אמרו לתנא שלא ישנה מאהבה ומיראה, כי רב יהודה אמר בשם רב שאדם יעסוק בתורה ומצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה.

אמר ר"נ בר יצחק שהנסתר והנגלה הוא מבני אדם אך הכל גלוי לב"ד הגדול שיפרעו ממי שמסתיר עצמו בטליתו, וכן אמר ינאי המלך לאשתו שלא תפחד מהפרושים וממי שאינם פרושים אלא מהצבועים שעושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס.

משנה לר"ש הזכות לא תולה במים המרים שא"כ נחלש כח המים מהנשים השותות ומוציאים שם רע על הטהורות ששתו שאומרים שהן טמאות אלא שזכות תלתה להם, ולרבי הזכות תולה אלא שאינה יולדת ואינה משביחה והיא מתנוונת והולכת ומתה בסוף במיתה הזו, אם נטמאה המנחה

ושומרת יבם, אלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת

דף כד ונתניה לישראל בת ישראל לנתין ומזר לא שותות ולא נוטלות כתובה, אלו לא שותות ולא נוטלות כתובה: האומרת טמאה אני, ושבאו עדים שהיא טמאה, האומרת איני שותה, אם אמר בעלה איני משקה או שבא עליה בדרך נוטלת כתובתה ואינה שותה, אם מתו בעליה קודם ששתו, לב"ש נוטלת כתובה ואינה שותה, ולב"ה או שותה או נוטלת כתובתה, לר"מ מעוברת או מינקת חבירו לא שותה ולא נוטלת כתובה, ולחכמים יכול להפרישה ולהחזירה לאחר זמן, איילונית וזקנה ומי שאינה ראויה ללדת לא שותה ולא נוטלת כתובה, ולר"א הוא יכול לישא אשה אחרת ולפרות ולרבות ממנה, ושאר הנשים או שותות או לא נוטלות כתובה, אשת כהן ששתתה מותרת לבעלה, אשת סריס שותה, הבעל מקנא על כל העריות חוץ מקטן ומי שאינו איש, אלו שב"ד מקנאים להם: מי שבעלה התחרש או השתטה, או שהוא חבוש בבית האסורים, אך לא משקים בקינוי ב"ד אלא רק פוסלה מכתובתה, ור' יוסי סובר שזה מועיל גם להשקותה שכשיבא בעלה מבית האסורים ישקנה. **גמרא** ארוסה אינה שותה אך משמע במשנה שיש בה קינוי ולומדים את זה ממה שכתוב דבר אל בני ישראל ואמרת לרבות ארוסה ושומרת יבם לקינוי, ומשנתנו כר' יונתן, שלר' יאשיה ממעטים ארוסה מתחת אישך, ולא ממעטים שומרת יבם שכתוב איש איש, ולר' יונתן מתחת אישך ממעטים שומרת יבם, ומהפסוק אשר תשטה אשה תחת אישה ממעטים ארוסה, ור' יונתן סובר שארוסה נחשבת יותר אשה גמורה כי היא מקודשת לו וסוקלים על ידו אם זינתה, ור' יאשיה סובר ששומרת יבם נחשבת יותר אשה גמורה כי אינה חסירה מסירה לחופה, ור' יונתן לומד מאיש איש לרבות אשת חרש שוטה ואשת שעמום שיש לו תמהון לב, **עמוד ב** ור' יאשיה לומד מתחת אישה להקיש איש לאשה ואשה לאיש, ומשמע שלולא הפסוקים הנ"ל ארוסה היתה שותה ויש להקשות ממה שרב אחא בר חנינא הביא ברייתות מדרומא שכתוב מבלעדי אישך ולא שקדמה שכיבת בו על לבעל, ורמי בר חמא אומר שצריך את הפסוקים במקרה שבא עליה הארוס בבית אביה, אך אם בשומרת יבם מדובר במקרה כזה שבא עליה היבם א"כ היא כבר אשתו לגמרי לדעת רב שיבם שבא על יבמתו קנאה לגמרי, אך יש לומר שזה כדעת שמואל שקנה רק לדברים האמורים בפרשה, אך קשה שלפ"ז רב כר' יאשיה ושמואל כר' יונתן, ויש לומר שרב סובר כר' יונתן, ומזה שצריך פסוק למעט שומרת יבם משמע שהיא אשתו לגמרי, ולכן אמר רב שקנאה לגמרי.

קודם שקדשה בכלי היא ככל המנחות ונפדית ואם נטמאה אחר שקדשה בכלי היא ככל המנחות שנשרפת,

דף כג אלו שנשרפות מנחותיהן: האומרת טמאה אני לך ושבאו עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה לא רוצה להשקותה ומי שבעלה בא עליה בדרך, וכן הנשואות לכהנים, אך כהנת שנשאה לישראל מנחתה נאכלת, ההבדל בין כהן לכהנת, שמנחת כהנת נאכלת ושל כהן אינה נאכלת, כהנת מתחללת וכהן אינו מתחלל, כהנת נטמאת למתים וכהן לא נטמא, כהן אוכל בקדשי קדשים וכהנת אינה אוכלת בהם, ההבדל בין איש לאשה שמצורע פורע ופורם ומצורעת לא, איש מדיר בנו בנזיר ואשה לא מדירה בנה, איש מגלח על נזירות אביו ואשה לא מגלחת על נזירות אביה, איש מקדש את בתו ואשה לא, איש מוכר את בתו ואשה לא, איש נסקל ערום ואשה לא, איש נתלה ואשה לא, איש נמכר בגניבתו ואשה לא. **גמרא** הנישואות לכהן מנחתן נשרפת ואפילו ישראלית או לוייה, ואינה נאכלת כי יש לבעלה חלק בה ואינה עולה כליל כי יש לה חלק בה, לכן מקריבים את הקומץ לבדו ומקריבים את השיריים לעצמם, אך קשה איך ניתן להקריב את השיריים שיש איסור שכל שממנו לאישים אסור להקטירו, יהודה בן ר"ש בן פזי מבאר שמעלה אותו לשם עצים כדעת ר"א שאומר לריח ניחוח אין אתה מעלה אך אתה מעלה לשם עצים, ולרבנן שחולקים על סברת ר"א יש לומר שעושה כר"א בן ר"ש שהקומץ קרב בעצמו והשיריים מתפזרים בבית הדשן, **עמוד ב** ורבנן חלקו על ר"א בן ר"ש רק במנחת חוטא של כהנים שהיא בת הקרבה, אך במנחת אשת כהן גם רבנן יודו שיעשה כדברי ר"א בן ר"ש.

מנחת אשת כהן אינה קריבה כי כתוב מנחת כהן כליל תהיה כהן ולא כהנת.

כהן לא מתחלל שכתוב ולא יחלל זרעו שרק זרעו מתחלל והוא לא מתחלל.

כהנת נטמאת למתים שכתוב אמור אל הכהנים בני אהרן ולא בנות אהרן.

רק כהן אוכל בקדשי קדשים שכתוב כל זכר בבני אהרן יאכלנה.

מצורעת לא פורעת ופורמת שכתוב איש כי יהיה בו נגע ומוהצרוע לומדים אשה, ומה שכתוב איש למעט שרק איש פורע ופורם ואשה לא.

איש מדיר בנו בנזיר ואשה לא, אמר ר' יוחנן שהלכה היא בנזיר.

איש מגלח על נזירות אביו ואשה לא, אמר ר' יוחנן שהלכה היא בנזיר.

איש מקדש את בתו ואשה לא, שכתוב את בתי נתתי לאיש הזה.

איש מוכר את בתו ואשה לא, שכתוב כי ימכור איש את בתו לאמה.

איש נסקל ערום ואשה לא, שכתוב ורגמו אותו שאין לדרוש אותו ולא אותה שהרי כתוב והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא, אלא בא לדרוש שאותו בלי כסותו ואילו היא בכסותה.

איש נתלה ואשה לא, שכתוב ותלית אותו על עץ אותו ולא אותה.

איש נמכר בגניבתו ואשה לא, שכתוב ונמכר בגניבתו ולא בגניבתה.

פרק ארוסה

משנה ארוסה ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה שכתוב אשר תשטה אשה תחת אשה וממעטים ארוסה